

**SECȚIA DE ȘTIINȚE
SOCIALE, ECONOMICE,
UMANISTE ȘI ARTE
A ACADEMIEI DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI**

bd. Ștefan cel Mare, 1
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova
tel: +(373 22) 27-21-07
Fax: +(373 22) 27-21-07
e-mail: sectia.sseua.asm@gmail.com

**SECTION OF SOCIALS,
ECONOMICS,
HUMANITIES SCIENCES
AND ARTS OF THE ACADEMY
OF SCIENCES OF MOLDOVA**

Ștefan cel Mare Ave, 1
MD-2001, Chisinau,
Republic of Moldova
tel: +(373 22) 27-21-07
Fax: +(373 22) 27-21-07
e-mail: sectia.sseua.asm@gmail.com

**AVIZUL BIROULUI SECȚIEI ȘTIINȚE SOCIALE, ECONOMICE,
UMANISTICE ȘI ARTE**

subprogramului din cadrul proiectelor program instituțional de cercetare 2024-2027, etapa 2025, 040114 Consolidarea serviciilor educaționale și sociale pentru asigurarea educației incluzive a copiilor cu CES, dr. FRUNZE Olesea, Prioritatea Strategică IV. Provocări societale, Centrul de Cercetări Științifice Multidisciplinare, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, perfectat în baza audierii raportului științific anual al implementării proiectelor din domeniile cercetării și inovării la ședința Biroului Secției Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte a Academiei de Științe a Moldovei din 2 martie 2026 și a concluziilor experților confidențiali

S-a discutat: Raportul anual al subprogramului din cadrul proiectelor program instituțional de cercetare 2024-2027, etapa 2025, conducătorul proiectului – dr. FRUNZE Olesea.

S-a decis:

Luând în considerare dezbaterile din cadrul audierii publice și avizele experților, se aprobă următorul aviz consultativ asupra proiectului:

Proiectul este „**Aprobat**”, cu calificativul general „**Foarte bine**” (punctaj calculat – 29,4).

Calificative pe criterii:

I) Realizarea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect, etapa 2025:

Scopul și obiectivele etapei 2025 au fost realizate în totalitate. Subprogramul a avut ca scop consolidarea unui sistem educațional și social coerent, bazat pe colaborare autentică între familie, școală și comunitate, capabil să asigure copiilor cu CES acces echitabil la educație de calitate și integrare socio-educatională durabilă.

II) Diseminarea rezultatelor obținute (publicații, participări la conferințe cu rapoarte etc.):

Au fost publicate 2 articole în reviste științifice; 4 în reviste din Registrul National al revistelor de profil; 2 articole în culegeri științifice naționale/internaționale; 13 articole în lucrările conferințelor științifice. Membrii echipei au ținut 9 conferințe.

III) Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute (brevete de invenție, alte forme de proprietate intelectuală, materializarea rezultatelor, perspective de implementare etc):

În plan științific, subprogramul a contribuit la aprofundarea și contextualizarea conceptelor de incluziune educațională și socială, adaptându-le la specificul național. Au fost elaborate modele teoretice privind intervenția multidisciplinară și coordonarea serviciilor educaționale și sociale pentru copiii cu CES, a fost dezvoltată o taxonomie a barierelor incluzive și au fost create și validate instrumente de cercetare și diagnosticare a dificultăților socio-educational.

În plan social, impactul se reflectă în îmbunătățirea accesului echitabil la educație de calitate pentru copiii cu CES, nu doar prin integrare formală, ci prin participare activă, progres academic și dezvoltare socio-emoțională. Subprogramul a contribuit la creșterea competențelor cadrelor didactice și ale specialiștilor implicați, la reducerea stigmatizării și la promovarea unei culturi a acceptării diversității.

Din perspectivă economică, subprogramul evidențiază caracterul strategic al investiției în educația incluzivă.

IV) Implicarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat:

Ponderea tinerilor din numărul total al executorilor – 0%.

Concluzii, recomandări:

Principalul rezultat al cercetării constă în demonstrarea faptului că, deși în Republica Moldova s-a înregistrat un progres semnificativ în implementarea politicilor de educație incluzivă – reflectat prin integrarea a 94,8% dintre copiii cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul general și reducerea considerabilă a numărului elevilor din școlile speciale – calitatea educației incluzive este încă puternic influențată de bariere sociale, economice și instituționale persistente.

Cercetarea evidențiază că dificultățile sociale (sărăcia, migrația parentală, stigmatizarea, lipsa serviciilor specializate și a parteneriatelor interinstituționale funcționale) constituie factori majori de risc pentru reușita școlară a copiilor cu CES, amplificând vulnerabilitățile acestora și afectând accesul real, participarea și progresul educațional. Aproximativ 71% dintre cadrele didactice consideră impactul acestor dificultăți drept foarte mare sau semnificativ.

Totodată, studiul confirmă că eficiența educației incluzive depinde în mod decisiv de consolidarea unui parteneriat socio-educational autentic între familie, școală și comunitate. Deși există forme de colaborare, acestea au adesea un caracter unilateral și informal, fiind necesară instituționalizarea și dezvoltarea unor mecanisme clare de cooperare intersectorială.

Se recomandă atragerea tinerilor în proiect.

Conducător al
Secției Științe Sociale, Economice,
Umanistice și Arte a AȘM

mem. cor. Ion HADÂRCĂ

Secretar științific al Secției

dr. Natalia PROCOP